

Правовий захист учасників освітнього процесу

Серебро Михайло Володимирович

кандидат юридичних наук, доцент, адвокат,

спеціаліст вищої категорії, директор Одеської гімназії №77

ПЛАН

1. Визначення ключових понять
2. Судова практика щодо булінгу
3. Адвокатські запити
4. Відмова у прийнятті на роботу
5. Доступ до закладу освіти
6. Фотографування та відеозйомка у закладі

Учасники освітнього процесу: нормативне визначення

Учасники освітнього процесу (ст. 19 ЗУ «Про ПЗСО):

- учні;
- педагогічні працівники;
- **інші працівники закладу освіти;**
- батьки учнів;
- асистенти дітей.

БУЛІНГ

Типові помилки на рівні закладу освіти

1. досить поверхневі знання, без ознайомлення з НПА;
2. бажання уникати вирішення проблеми відповідно до процедури;
3. несвоєчасне повідомлення батьками або іншими особами про випадок булінгу (цькування);
4. відсутність постійно діючої комісії у закладі;
5. несвоєчасна та неналежна фіксація звернення про випадок булінгу;
6. неналежна кваліфікація діяння (по факту може мати місце завдання тілесних ушкоджень, хуліганство, умисне пошкодження майна, невиконання обов'язків щодо виховання дітей тощо);
7. спроба встановити факт булінгу та винних осіб на рівні комісії закладу освіти (це робить виключно суд);
8. відсутність належної взаємодії з органами Національної поліції, службами у справах дітей та іншими уповноваженими суб'єктами.

СИСТЕМНІСТЬ ЯК ВАЖЛИВА ОЗНАКА БУЛІНГУ

[Постанова Роздільнянського районного суду Одеської області по справі № 511/475/25](#)

“З фабули протоколу про адміністративне правопорушення, вбачається, що конфлікт відбувся 06.02.2025 року, тому у даному випадку, не може йти мова про системність цькування, яке визначається поняттям “булінг” Також в протоколі не зазначено, які саме насильницькі дії, по відношенню до ОСОБА_2 були вчинені вчителем, враховуючи, що за ознаками булінгу таке насильство може бути психологічним, фізичним, економічним, сексуальним, при цьому, мати конкретні прояви, вчинятися з прямим умислом та систематично.”

ОБОВ'ЯЗКОВЕ ПОВІДОМЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

[Постанова Миронівського районного суду Київської області у справі № 371/257/24](#)

“Керівник закладу освіти зобов`язаний в разі надходження заяви про вчинення дій, які підпадають під ознаки булінгу, протягом доби повідомити органи Національної поліції, а не самостійно, на свій розсуд, чи колегіальним органом, встановлювати наявність факту булінгу і в залежності від результатів здійснювати таке повідомлення.”

ЩОДО СТРОКІВ ПРИТЯГНЕННЯ ДО АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

[Постанова Білгород-дністровського районного суду Одеської області у справі № 495/10540/24](#)

“Згідно ч. 2 [ст. 38 КУпАП](#) якщо справи про адміністративні правопорушення відповідно до цього [Кодексу](#) чи інших законів підвідомчі суду (судді), стягнення може бути накладено не пізніш як через три місяці з дня вчинення правопорушення, а при триваючому правопорушенні не пізніш як через три місяці з дня його виявлення, крім справ про адміністративні правопорушення, зазначені у частинах третій шостій цієї статті.

В адміністративному протоколі серія ВАД № 613326 від 20.11.2024 зазначено, що адміністративне правопорушення, передбачене ч.5 [ст.173-4 КУпАП](#), вчинення якого ставиться у провину ОСОБА_1 , мало місце 23.10.2024 року, тобто протягом доби після прийняття рішення судом апеляційної інстанції, яким залишено в силі рішення Одеського окружного адміністративного суду від 03.07.2024, і таке правопорушення триваючим не являється. Відповідно строк накладення адміністративного стягнення становить три місяці з дня вчинення і сплив 23.01.2025 року, коли справа ще не надійшла на розгляд судді Топаловій А.Л.

Закінчення строку давності у даній справі є процесуальною перешкодою для суду будь-яким чином продовжувати у ній провадження.”

ОБМЕЖЕННЯ ОСКАРЖЕННЯ ДО РІВНЯ АПЕЛЯЦІЙНОГО СУДУ

[Ухвала Верховного Суду від 08.07.2025 по справі №420/29628/24](#)

“Характер спірних правовідносин, предмет і категорія спору, коло учасників спірних правовідносин, правозастосовча практика, що склалася з приводу спорів цієї категорії, непоодинокі кількість справ з подібними позовними вимогами, відсутність ознак, які роблять цю касаційну скаргу відмінною від інших, дають підстави вважати, що судові рішення, які ухвалені у цій справі, як у справі незначної складності, не оскаржуються у касаційному порядку.

Згідно до вимог пункту 1 частини першої [статті 333 КАС України](#) суд касаційної інстанції відмовляє у відкритті касаційного провадження у справі, якщо касаційну скаргу подано на судові рішення, що не підлягає касаційному оскарженню.

З огляду на те, що касаційна скарга подана на судові рішення, які за законом не оскаржуються у касаційному порядку, у відкритті провадження за цією скаргою треба відмовити.”

АДВОКАТСЬКІ ЗАПИТИ

ВИМОГИ ДО АДВОКАТСЬКОГО ЗАПИТУ

- сам письмовий запит;
- копія свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю;
- ордер / доручення на надання правової допомоги;
- якщо електронною поштою, то має бути накладений КЕП;

ПОШУК АДВОКАТА

ЄДИНИЙ РЕЄСТР АДВОКАТІВ УКРАЇНИ

Єдиний реєстр адвокатів України був створений та почав функціонувати з 16 січня 2013 року на підставі Закону України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" та **Порядку ведення Єдиного реєстру адвокатів України, затвердженого рішенням Ради адвокатів України від 22 серпня 2022 року № 74 (із змінами)**.

Звертаємо увагу на те, що реєстр адвокатів України, який вівся Вищою Кваліфікаційною комісією адвокатури при Кабінеті Міністрів України (ВККА при КМУ) до 15 січня 2013 року, перестав функціонувати з 16 січня 2013 року.

1. Знайти адвоката в ЄРАУ згідно його даних, користуючись формою пошуку

2. Обрати необхідного адвоката зі списку запропонованих (знайдених)

3. Передивитися або роздрукувати подробиці профіля обраного адвоката

Відсортовано по П.І.Б.

Серебро Михайло
Володимирович

Рада адвокатів:

Рада адвокатів Одеської
області

№ свідоцтва:

003765

Дата видачі свідоцтва:

17/4/2019

Ким видано свідоцтво:

Рада адвокатів Одеської
області

Деталі профілю

ОСНОВНІ МОМЕНТИ:

- перевірте чи це діючий адвокат (Єдиний реєстр адвокатів)
- треба відповісти протягом **5 робочих днів** з дня його отримання. Якщо запит потребує обробки великого обсягу інформації, цей строк може бути продовжений до **20 робочих днів** за умови письмового повідомлення адвоката протягом перших 5 днів.
- ЗАКЛАД НЕ ПОВИНЕН І НЕ МОЖЕ встановлювати факт участі когось з батьків у житті дитини це компетенція суду!

ВІДМОВА У ПРИЙНЯТТІ НА РОБОТУ

Щодо оголошення про вакансію

ст. 24-1 ЗУ “Про рекламу”:

1. Забороняється в рекламі про вакансії (прийом на роботу) висувати вимоги за ознаками раси, кольору шкіри, **віку, статі, стану здоров'я, інвалідності**, підозри чи наявності захворювання на ВІЛ/СНІД, сексуальної орієнтації, політичних, релігійних та інших переконань, членства у професійних спілках або інших громадських об'єднаннях, етнічного та соціального походження, сімейного та майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками, не пов'язаними з характером роботи або умовами її виконання.

Відповідальність:

У разі порушення вимог цієї статті рекламодавець сплачує до державного бюджету штраф у десятикратному розмірі мінімальної заробітної плати, встановленої законом на момент вчинення порушення, у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку.

Гарантії при укладенні, зміні та припиненні трудового договору

ст. 22 КЗпП України:

Власник або уповноважений ним орган, фізична особа, яка використовує найману працю, **має право вільного вибору серед кандидатів на зайняття робочого місця (посади).**

Забороняється необґрунтована відмова у прийнятті на роботу, тобто відмова без будь-яких мотивів або з підстав, що не стосуються кваліфікації чи професійних якостей працівника, або з інших підстав, не передбачених законом.

На вимогу особи, якій відмовлено в прийнятті на роботу, власник або уповноважений ним орган, фізична особа, яка використовує найману працю, зобов'язані письмово повідомити про причину такої відмови, яка має відповідати частині першій цієї статті.

Будь-яке пряме або непряме обмеження трудових прав при укладенні, зміні та припиненні трудового договору не допускається.

Вимоги щодо віку, рівня освіти, стану здоров'я працівника можуть встановлюватися законодавством.

Відповідальність

ст.265 КЗпП таке порушення карається фінансовою санкцією у розмірі однієї мінімальної зарплати.

ст. 172 ККУ - грубе порушення трудового законодавства - караються штрафом від двох тисяч до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, або виправними роботами на строк до двох років, або пробаційним наглядом на той самий строк.

Обґрунтована відмова:

- відсутність вакансій;
- відсутність у претендента освіти або якостей, необхідних для виконання роботи (кваліфікація, досвід роботи та ін.);
- наявність прямих обмежень або вимог для зайняття посади, встановлених нормативно-правовими актами тощо (**довідка про судимість, довідка про щодо притягнення до відповідальності за домашнє насильство, булінг, невиконання обов'язків щодо виховання дітей**);

Зверніть увагу: законодавством про працю прямо не визначено процедури та форми відмови у прийнятті працівника на роботу.

Судова практика

1. Постанова Верховного Суду від 19 травня 2020 року у справі № 607/16424/18:

“саме по собі направлення з центру зайнятості не породжувало обов’язковості прийняття позивача на посаду фельд`єгера. Скасовуючи рішення суду першої інстанції та ухвалюючи нову постанову про відмову у задоволенні позовних вимог, апеляційний суд, із урахуванням зазначених норм трудового законодавства, правильно надавши оцінку встановленим обставинам у цій справі, обґрунтовано виходив із відсутності підстав для задоволення позовних вимог, оскільки укладення трудового договору із позивачем потребує не тільки ініціативи, згоди та бажання самого працівника, але й згоди роботодавця із урахуванням його потреб та волі”.

1. Постанова Верховний Суд у постанові від 22 грудня 2021 року у справі № 483/1615/20.

“відмова роботодавця у прийнятті на роботу зокрема з причини відсутності у кандидата на вакансію достатнього практичного досвіду та навичок роботи за фахом не можна розцінювати як відмову за дискримінаційними ознаками”.

ДОСТУП ДО ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

ОСНОВНІ МОМЕНТИ:

- ч. 4 ст. 41-1 ЗУ «Про повну загальну середню освіту»: правила доступу і перебування учасників освітнього процесу та інших осіб на території та в приміщеннях закладу загальної середньої освіти розробляються на основі типових правил, затверджених центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки за погодженням з Міністерством внутрішніх справ України, схвалюються загальними зборами (конференцією) колективу закладу загальної середньої освіти, погоджуються засновником і затверджуються керівником такого закладу, а також оприлюднюються відповідно до [статті 30](#) Закону України "Про освіту".
- наказ МВС №28 від 08.01.2026 «Про деякі питання здійснення заходів з охорони у закладах загальної середньої освіти» (**чинний**).
- наказ МОН №243 від 11.02.2026 «Про затвердження типових правил доступу і перебування учасників освітнього процесу та інших осіб на території та в приміщеннях закладу в закладах загальної середньої освіти» (**? не набрав чинності**).

ФОТОГРАФУВАННЯ ТА ВІДЕОЗЙОМКА У ЗАКЛАДІ

ОСНОВНІ МОМЕНТИ:

Стаття 307 Цивільного кодексу України

Захист інтересів фізичної особи при проведенні фото-, кіно-, теле- та відеозйомок

1. Фізична особа може бути знята на фото-, кіно-, теле- чи відеоплівку лише за її згодою. Згода особи на знімання її на фото-, кіно-, теле- чи відеоплівку припускається, якщо зйомки проводяться відкрито на вулиці, на зборах, конференціях, мітингах та інших заходах публічного характеру.

2. Фізична особа, яка погодилася на знімання її на фото-, кіно-, теле- чи відеоплівку, може вимагати припинення їх публічного показу в тій частині, яка стосується її особистого життя. Витрати, пов'язані з демонтажем виставки чи запису, відшкодовуються цією фізичною особою.

3. Знімання фізичної особи на фото-, кіно-, теле- чи відеоплівку, в тому числі таємне, без згоди особи може бути проведене лише у випадках, встановлених законом.

ОСНОВНІ МОМЕНТИ:

Де йде прямо мова про згоду батьків на фотографування дітей в школі:

лист МОН від 19.11.2024 № 1/21639-24 «Про методичні рекомендації щодо організації виховного процесу в закладах освіти»

При цьому:

ст. 2 ЗУ «Про освіту»: листи, інструкції, методичні рекомендації, інші документи органів виконавчої влади, крім наказів, зареєстрованих Міністерством юстиції України, та документів, що регулюють внутрішню діяльність органу, не є нормативно-правовими актами і не можуть встановлювати правові норми.